

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Cím: 1139 Budapest Teve u. 4-6. 1903 Bp. Pf.: 314/15
Tel: 443-5573/33104
Fax: 443-5733/33133
E-mail: orfktitkarsag@orfk.police.hu

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Ea.:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés a) pontja).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos panaszbeadványát a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel szemben a Panasztestület felhívására postai úton beadvánnyal egészítette ki.

A panaszos elmondása szerint *-án az általa név szerint megjelölt rendőr, miután megbilincselte, „beleverte fejét a szolgálati gépjármű szélvédőjébe”, ellenben a jegyzőkönyvben az került rögzítésre, hogy a csuklójára helyezett bilinccsel a szélvédőt ő betörte.

A rendőri intézkedéssel összefüggésben a panaszos – a Panasztestület felhívására – beadványát azzal egészítette ki, hogy a jelzett napon garázdaság gyanúja miatt vonták intézkedés alá a rendőrök, amikor ittas állapotban volt. A rendőrök csupán igazoltatták, majd az agresszív bilincselésre azt követően került sor, miután „pimasz gúnyal” kivette a rendőr kezéből személyi igazolványát. A panaszos megjegyezte, hogy a sérelmezett helyen elvileg térfigyelő kamera működött. A panaszos állítása szerint „erős szavakkal illetve” a rendőrt, amikor őt ok nélkül a földhöz szorítva erőszakosan és a bilinccsel erősen a csuklójára szorítva bilincselte hátra kezeit. Ezt követően felállt, azonban a rendőr ismét lenyomta a földre, majd a második felállását követően „tarkójánál fogva beleverte a fejét a szolgálati gépkocsi szélvédőjébe, ami betört”. A panaszos megjegyezte, hogy fizikai ellenállást nem tanúsított. Ezek után a rendőr „betuszkolta” a szolgálati gépjárműbe és a Rendőrkapitányságra vitte, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

A panaszos előadta továbbá, hogy ő az intézkedés során együttműködött, ezt bizonyította az is, hogy kérésre az alkoholszondát is megfújta, ami nagyon magas értéket mutatott. Meglátása szerint a kapitányság helyett a „detoxikálóba” kellett volna őt vinni, ezt azonban véleménye szerint azért nem tették meg a rendőrök, mert ott láttelelet vettek volna fel az orvosok. A panaszos sérelmezte, hogy a jelentésben az állt, hogy ki akarta vonni magát az intézkedés alól, és közben verte be gondatlanul a szolgálati gépjármű szélvédőjét a bilinccsel. A szemtanúk szerint a rendőrök a helyszínen fényképfelvételeket készítettek a betört szélvédőről. A panaszos az eset kapcsán két tanúját is megnevezi beadványában, akiktől válaszlevél a Panasztestülethez nem érkezett.

A panaszos állítása szerint fején sérülés nem keletkezett, megsérült azonban a könyöke és a térd. Orvost csak másnap reggel hívtak hozzá a kapitányságra, aki a kezén lévő sérülést ellátta. Arról nincs tudomása, hogy láttelelet készült-e. Véleménye szerint a rendőrök megpróbálták az ügyet „eltussolni”, azonban álláspontja szerint a kapitányság belső felvételein láthatóak a kezén és a lábán keletkezett sérülések. A panaszos elmondása szerint a feje másnap nagyon fáj, ez azonban az alkohol utóhatása is lehetett.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. az előállítás jogalapját;
2. a testi kényszer és bilincs;
 - a) testi kényszer és bilincs alkalmazását;
 - b) bilincs alkalmazásának módját;
3. a rendőr által elkövetett bántalmazást;
4. a „detoxikálóba” történő elszállításának hiányát.

II.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, a VI. cikkben foglalt személyes adatok védelméhez, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, valamint a XX. cikkben rögzített testi-lelki egészséghez fűződő jogát.

A Panasztestület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszost megfelelő jogalap birtokában állították elő, sérült azonban a panaszosnak a személyi szabadsághoz fűződő joga az előállítás aránytalanul hosszú időtartama miatt.

Nem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga a kellő jogalap birtokában alkalmazott testi kényszer és a bilincselés miatt, valamint testi épséghez fűződő joga a bántalmazás, valamint a detoxikáló helyett a rendőrkapitányságra történő előállítása miatt.

A megvalósult alapjogsértés elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe

- előterjesztett panaszbeadvány;
- panasz-kiegészítés;
- rendőri jelentés;
- Rendőrőrs parancsnoka által készített rendőri jelentés;
- jegyzőkönyv szemle megtartásáról;
- összefoglaló jelentés;
- jelentés előállítás végrehajtásáról;
- nyilatkozatok;
- előállítás időtartamáról szóló igazolás;
- jelentés elfogás végrehajtásáról;
- jelentés kényszerítő eszköz alkalmazásának parancsnoki kivizsgálásáról;
- határozat előállítás idejének meghosszabbításáról;
- rendőri jelentés;
- rendőr által készített feljegyzés;
- a Rendőrkapitányság vezetője által készített rendőri jelentés.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos kiegészített beadványában az eset két tanúját ugyan megnevezte, azonban a Panasztestület felhívására nyilatkozatot nem tettek, így az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem

meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint *„Akinak a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.”

A panaszos állítása szerint a rendőr, miután megbilincselte, „tarkójánál fogva beleverte a fejét a szolgálati gépkocsi szélvédőjébe, ami betört.” A panaszosnak a fején elmondása szerint nem keletkezett sérülése. Másnap nagyon fáj a feje, de ezt saját bevallása szerint az alkohol is okozhatta.

Ezen panaszosi sérelmet a Panasztestület kivizsgálta és arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem sérült a panaszos testi épséghez fűződő alapvető joga.

Ugyanakkor annak megállapítása, hogy a sérelmezett intézkedés során történt-e rendőri bántalmazás, jelen eljárásnak nem feladata, tekintettel arra, hogy annak vizsgálatára nyomozó ügyészség jogosult, amelynek okán a vizsgálatot mellőztem, ezért jelen határozatomban foglalt döntés arra nem terjed ki.

V.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

1. Előállítás joga

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint *„A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.*

A Szolgálati Szabályzat 28. § (1) bekezdés értelmében *„A rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervhez állítja elő.”*

Az 15. § (1) bekezdés alapján *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”*

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. § (1) bekezdése szerint *„Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”*

A panaszos elmondása szerint a jelzett napon garázdaság gyanúja miatt vonták intézkedés alá a rendőrök. Ugyanakkor megjegyezte, hogy fizikai ellenállást nem tanúsított, majd a rendőr „betuszkolta” a szolgálati gépjárműbe és a Rendőrkapitányságra előállította.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint * órákor a Rendőrkapitányság járőrei rendészeti szolgálati feladatuk ellátása során arra lettek figyelmesek, hogy a * alatt található szórakozóhely előterében három személy – köztük a panaszos – dulakodott, majd a panaszos egy alkalommal * felé rúgott, ezért a rendőrök a dulakodó személyeket intézkedés alá vonták. A helyszínen meghallgatott tanúk egybehangzóan elmondták, hogy a panaszos az italboltban garázda magatartást tanúsított, amely miatt a panaszost annak üzemeltetője távozásra szólította fel, azonban a panaszos egyre agresszívabb lett, majd rátámadt az üzemeltető segítségére siető *.re. A harmadik dulakodó elmondása alapján a verekedőket akarta szétválasztani. A panaszos magatartása a fenti személyekben megbotránkozást keltett. Mindezek alapján a rendőrök a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Rendőrkapitányságra előállították.

Az EBH 2006. 1496. számú állásfoglalás kimondja, hogy *„tettenérésnek az az eset minősül, ha az elkövető részben vagy egészben szemtanú jelenlétében viszi véghez a cselekményt, és eközben vagy közvetlenül a végrehajtás után a szemtanú vagy az ő felhívására más személy a helyszínen vagy nyomon üldözés, menekülés során fogja el az elkövetőt anélkül, hogy szem elől tévesztette volna.”*

A leírtak alapján a szórakozóhely előtti dulakodást a rendőrök maguk észlelték, amelyre tekintettel azonnal intézkedést foganatosítottak a panaszossal szemben. A dulakodást szemtanúk is megerősítették.

Mindezek alapján a tettenérés fennállt, ezért az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja megfelelő jogalapot biztosított a panaszos előállításához.

A leírtakra figyelemmel a rendőrök jogszerűen állították elő a panaszost, ezért a panasz alaptalan.

2. Testi kényszer és bilincs

a) Testi kényszer és bilincs alkalmazása

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés értelmében *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

A (2) bekezdése szerint „A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 17. § (2) bekezdés értelmében „A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.”

Az Rtv. 47. § alapján „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

Az Rtv. 48. § szerint „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. § (1) bekezdés szerint „Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.”

A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdés értelmében „A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

A (2) bekezdés első mondata szerint „A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat.”

A panaszos elmondása alapján az agresszív bilincselésre azt követően került sor, miután „pimasz gúnyal” kivette a rendőr kezéből személyi igazolványát. A panaszos állítása szerint „erős szavakkal illetve” a rendőrt, amikor őt ok nélkül a földhöz szorítva erőszakosan és a bilincset erősen a csuklójára szorítva bilincselte hátra kezeit. Ezt követően felállt, azonban a rendőr ismét lenyomta a földre, majd a második felállását követően „tarkójánál fogva beleverte a fejét a szolgálati gépkocsi szélvédőjébe, ami betört”. A panaszos megjegyezte, hogy fizikai ellenállást nem tanúsított. Ezek után a rendőr „betuszkolta” a szolgálati gépjárműbe és a Rendőrkapitányságra előállították.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés tartalmazza, hogy a panaszos igazoltatásakor egy kártyát adott át, amin adatai nem szerepeltek, majd hirtelen a rendőr felé lépett és ismeretlen szavak kíséretében kikapta a kezéből a kártyát. Ekkor a másik rendőr a panaszos kezét megfogva közölte vele, hogy elő fogja állítani és vele szemben bilincselést helyezett kilátásba, amennyiben a rendőri intézkedésnek ellenszegül. Erre a panaszos kezét megrántva aktívan ellenállt, támadó mozdulatot azonban nem tett. Ezt követően a rendőr a bilincselés végrehajtása érdekében – annak figyelembevételével, hogy az intézkedés helyszínének aszfaltos burkolata sérülést ne okozzon a bilincs alkalmazása közben – a panaszost a gépkocsi motorháztetejére fektette, majd egyik kezét karbölcső technikával rögzítette. A panaszos továbbra is ellenállt, ki akart szabadulni a fogásból. Ekkor a panaszos egyik kezére rátette a bilincset, és felszólította, hogy nyújtsa hátra a másik kezét is, a panaszos azonban továbbra sem engedelmeskedett, miközben a szabad kezét hátrafesztette, a bilincselést egy alkalommal a fogásból kiszabadította. A panaszossal szemben az Rtv. 48. § d) pontja alapján * perctől * percig alkalmaztak bilincset.

A rendőri jelentés alapján a panaszos az intézkedés során aktívan ellenállt, a földre azonban nem fektették, csak a motorháztetőre. A bilincselés után a járműből is ki akart szabadulni. A jármű ajtaját belülről lábujjával kinyitotta, ismét vissza kellett ültetni, lábait azonban folyamatosan merevre feszítette.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyankor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következheszenek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbébe.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott

személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a Rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

b) Bilincs alkalmazásának módja

A Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján, „*A bilincselés módja: kezek előre vagy hátra bilincselése*”.

A panaszos elmondása szerint az intézkedő rendőr a bilincset erősen a csuklójára szorított és így bilincselte hátra kezeit.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint rendőr a panaszost a gépkocsi motorháztetejére fektette, majd egyik kezét karbölcső technikával rögzítette. A panaszos továbbra is ellenállt, ki akart szabadulni a fogásból. Ekkor a panaszos egyik kezére rátette a bilincset, és felszólította, hogy nyújtsa hátra a másik kezét is, a panaszos azonban továbbra sem engedelmeskedett, miközben a szabad kezét hátrafeszítette, a bilincselte kezét egy alkalommal a fogásból kiszabadította. Erre a rendőr újra megfogta a panaszos mindkét kezét és hátra helyzetben megbilincselte.

A rendőri jelentés szerint bilincselést követően a panaszos kezein sérülés nem volt látható, illetőleg azt a panaszos sem jelezte az intézkedés alkalmával. Amennyiben mégis okozott bőr alatti zúzódást, annak az lehetett az oka, hogy a bilincs kialakításánál fogva, a mozgás feszegetés hatására erősebben rászorulhat az intézkedés alá vont kezére.

A leírtak alapján a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként azzal, hogy a panaszos kezeinek hátra történő bilincselése jogszerű és szakszerű volt.

3. Egészségügyi intézetbe történő elvitel hiánya

Az Rtv. 37. § b) pontja alapján *„A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában.”*

A panaszos megítélése szerint a kapitányság helyett a „detoxikálóba” kellett volna őt vinni, ezt azonban véleménye szerint azért nem tették meg a rendőrök, mert ott látteleletet vettek volna fel az orvosok.

A Rendőrőrs parancsnoka által készített rendőri jelentés szerint a helyszínen az alkoholos befolyásoltság gyanúja az intézkedő rendőrökben nem merült fel, ezért annak vizsgálata a helyszínen nem volt szükséges. A panaszos agresszív viselkedése miatt felmerült egyéb bódítószer használatának lehetősége, a vele szemben alkalmazott DROG gyorsteszt a vizeletében THC jelenlétét mutatta ki.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés alapján a panaszos a Rendőrkapitányságon az előállítás során * órákor a Drager 6810 típusú, nem hitelesített elektronos légalkohol-mérő készüléken befolyásoltságra utaló értéket fűjt.

A rendőri jelentés tartalmazza, hogy az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. számú módszertani levele alapján a panaszos véralkohol szintje közepes fokú alkoholos befolyásoltságnak minősült.

A fentiek alapján megállapítható, hogy sem a helyszínen, sem az előállítás során nem merült fel olyan körülmény, amelynek alapján indokolt lett volna azonnali orvosi kezelés a panaszos számára, ezért a rendőrök helyesen jártak el akkor, amikor a panaszost az egészségügyi intézet helyett a Rendőrkapitányságra előállították.

Mindezek alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

VI.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában vizsgálat tárgyává tette a panaszossal szemben eljáró rendőrök intézkedési kötelezettségét, a panaszos igazoltatását és a panaszos előállításának időtartamát.

Tekintettel arra, hogy a panaszos a rendőrök intézkedési kötelezettségét, az igazoltatását, valamint előállításának időtartamát nem sérelmezte, ezért azt érdemben nem vizsgáltam.

Ezzel kapcsolatosan a Fővárosi Törvényszék már korábbi – 20.K.31.855/2011/8. számú – ítéletében kimondta, hogy *„A bíróság e körben jegyzi meg, hogy az alperesi határozat kizárólag a felperes panaszában foglaltakra kell, hogy reagáljon függetlenül attól, hogy a Független Rendészeti Panasztestület esetlegesen a felperes panaszát meghaladóan más jellegű jogkérdésekben is állást foglal.”*

A Kúria Kfv.III.37.807/2013/4. számú ítélete a fentieket alátámasztja, amely szerint *„(...) Az FRP-nek az előállítás időtartamára vonatkozó megállapításra nézve rögzítette, hogy e körben a felperes nem terjesztett elő panaszt, ezért annak jogszerűségéről nem kellett döntenie.”*

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja, 50. §;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. (7), (9) bekezdés, 33. § (1) bekezdés a) pontja, 15. § (1) bekezdés, 19. § (1), (2) bekezdés, 16. § (1) bekezdés, 17. § (2) bekezdés, 47. §, 48. § 15. § (1), (2) bekezdés, 37. § b) pontja;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 28. § (1) bekezdés, 40. § (1), (2) bekezdés, 41. § (1) bekezdés d) pontja; 41. § (4) bekezdés b) pontja;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 339. § (1) bekezdés;

Budapest, 2015. június 29.

Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány